

Divoké víno a divoké roky

Narodil jsem se v „černém“ Kladně 4. února 1947. V dětství a v mládí až po maturitu mě obklopovala pražská Libeň. Divoké víno jsem začal vydávat v roce 1964. Kromě univerzit života jsem navštěvoval jakousi vysokou školu, v níž jsem se vzdělával především ve vědeckém komunismu, politické ekonomii, dějinách mezinárodního dělnického hnutí a v ruském jazyku... Celý život chovám anglické plnokrevníky, pár koní v hřebčíně je i polokrevných. Několikrát jsem byl ženatý a zcela jistě mám pět vnuků, zatím žádného pravnuka.

Ve druhé polovině šedesátých let byl Ludvík Hess nejen studentem sociálních věd a publicistiky na Karlově univerzitě, poetou a vydavatelem básnického časopisu Divoké víno, ale, jak někteří přátelé říkají, rovněž i prvním českým milionářem... Dnes je chovatelem koní, zřizuje babyboxy, píše a fotografuje, provozuje PR agenturu a dál vydává Divoké víno.

Jak se vám to povedlo, že jste se stal jako začínající básník milionářem?

Milionářem jsem nebyl. Skutečnost je taková, že jsem v určitém období uměl vydělat nějaké peníze a nosil jsem je všechny po kapsách, takže je kamarádi vídali, třeba když mi vypadly s kapesníkem... Divoké víno se zrodilo směšně a dětinsky. Na gymplu jsme psali básničky, protože byly à la mode, recitovali jsme je. To byla taková doba v půli šedesátých let. Jako sedmnáctiletý student gymnázia Na Zámečku v Libni jsem založil se spolužáky sklepní Klub poezie a právě kolem něj se soustředil okruh budoucích básníků a spisovatelů. V tom sklepe jsme se scházeli dvakrát nebo třikrát týdně, na pětadvaceti metrech čtverečních nás bývalo šedesát i sedmdesát, a četli jsme básně. Neexistovaly mobily ani internet, přesto jsme vždycky věděli, že se tam potkáme. Pražské tamtamy fungovaly dokonale, nikdy jsme neměli nouzi o autory.

A Divoké víno jste tiskli kde?

První čísla jsem tiskl v nějaké rozmnožovně v Praze na Žižkově v Kalininově ulici. Vedoucí se jmenoval pan Říha, tiskař byl pan Turnovský a pak tam byla nějaká dáma, která to klepala na kovolisty. Každý za první číslo dostal dvě stě korun a vyšlo nákladem jeden tisíc kusů, ta pozdější měla náklad pětinasobný. Balíky z tiskárny si po čtení ve sklepe rozebrali „distributoři“ a na svých školách je prodávali po dvou korunách za kus. Na dalším čtení pak hromadu dvoukorun odevzdali. Hodně výtisků se rozebralo při pravidelných setkáních, scházeli jsme se nejprve ve sklepe v Krejčího ulici v Libni, pak v Divadle S. K. Neumanna, ve sklepe v Michalské, naposledy při textapealech v Nerudovce.

Říká se, že jste byl majitelem ilegální tiskárny?

Ta tiskárna samozřejmě nebyla přímo moje, vystřídala několik majitelů, ale fakt je, že období let 1967 až 1971 bylo pro mě finančně příznivé. Asi přesně by se dalo říci, že to, co jsem provozoval, se blížilo soukromému podnikání. Tiskárna vždycky patřila nějaké organizaci. Jeden čas to byl Svaz vysokoškolského studentstva, jindy to byl Svaz klubů mládeže a rozhodně jsem tehdy mohl budit dojem, že jsem měl peníze. Tenkrát byla tiskárna velice lukrativní záležitostí, kapacit bylo málo, sehnat papír byl problém, a proto, když jsem v roce 1964 začal vydávat *Divoké víno* a obíhal tiskárny, jsem pocítil touhu mít nějaký vlastní stroj. Ten první stroj byl Zetaprinton 30 pro tisk formátu A3. Už ani nevím, kde jsem tenhle první maloformátový ofset pořídil, ale vím, kde jsme ho zpočátku měli: ve Všehrdově 2 v Praze.

Tam seděl Vysokoškolský obvodní výbor ČSM. Seděli tam kluci jako Luboš Holeček, Jiří Müller, Honza Kavan, Karel Kovanda a Vláďa Laštůvka.

Pamatuji se, že *Divoké víno* mělo zvláštní formát...

Ano, byla to A4 přeložená napůl, na výšku. Formát byl nudloidní: 105 krát 297 milimetrů. Ale v tomhle formátu vyšlo jen prvních osm čísel, pokračovali jsme formátem 205 krát 275.

Podíváme-li se na seznam autorů *Divokého vína*, tak tam najdeme skoro všechny mladé autory, co tiskli v šedesátých letech, kromě Jiřího Pištory, Petra Kabeše, Ivana Wernische, Antonína Brouska a Pavla Šruta. Vy jste se nestýkali?

Oni byli většinou o deset let či tak nějak starší, při Svazu spisovatelů měli časopisy *Tvář* a *Sešity*. Neměli jsme je příliš rádi a dívali jsme se na ně s odstupem, jak to mezi generacemi bývá. Na nás už byli moc oficiální. *Zimohrádku* jsme se smáli.

Co pro vás poezie znamenala?

Co já vím. Psali jsme básničky holkám. Vyjádřil bych to slovy Honzy Nováka, jednoho z básníků *Divokého vína*: Ta doba byla o poezii, respektive o umění, o chlastu a o souložení. To všechno spolu úzce souviselo.

Píšete ještě dneska básně?

Už píši jenom editorially a vzpomínky do *Divokého vína*. Zatím jsem skončil rokem 1974 a 1975 a vůbec nevím, co do příštího čísla napíšu. Budu si muset vymyslet nějakou vzpomínku úplně neliterárního charakteru.

Je pro vás problematické texty odmítat, jak to dělali na začátku šedesátých let vám?

Není, a taky mně nikdo nikdy nic neodmítal, protože když jsem chtěl publikovat, založil jsem si vlastní časopis. To odmítací období jsem obešel, protože jsem rád soběstačný a samostatný. Ale pravda je, že někdo se těžko odmítá, protože někteří lidé jsou zarputilí. Vzpomínám si na jeden konkrétní případ: Měli jsme na přelomu šedesátých a sedmdesátých let básníka Františka Taliána a ten si vybral z redakce Petra Cincibucha a toho vždycky uháněl tak dlouho, až mu pak Petr nějakou básničku prosadil. Jeho básničky jsou takové uměle nesrozumitelné. Přesto byl v *Divokém vínu* úspěšný: podařilo se mu tam prosadit celkem jednadvacet básní. Když jsem teď připravoval knihu s názvem *Antologie Divoké víno 1964–2007*, v níž představuji velkou část básníků, kreslířů a fotografů, kteří s námi spolupracovali, Vlastimil Ježek za mnou přišel s ideou, že by tu knihu mohl František Talián vydat. A on by ji vydal, ale na novinovém šedesátigramovém papíře, a to jsem nechtěl.

Jak se původně básně do *Divokého vína* vybíraly?

Byli jsme demokratický spolek. Z básniček, které do redakce dorazily, se udělal balík, který pak koloval po členech redakční rady a každý k tomu napsal svou šifru a plus nebo minus. To, co prošlo, jsme pak tiskli.

Vy, kromě toho, že jste byl „manažerem poezie“, jste stihl spousty dalších věcí. Co vlastně jste?

Především jsem chovatel koní. To mě stojí nejvíc práce, nejvíc úsilí. Kdyby se to ještě psalo do občanského průkazu, tak by tam stálo: Ludvík Hess, chovatel koní. Jednou jsem se dostal v minulém režimu do kuriózní situace, kdy jsem si šel pro občanku a ta paní za přepážkou se mě ptala: Jaké vám mám napsat povolání? V té době jsem se živil štípáním kravských paznehtů, tak jsem jí řekl: Jsem paznehtář! Co to je, zeptala se. Vysvětlil jsem to. Ona se bránila a říkala: To tam přece nemůžu napsat: Co ještě děláte? Já jsem pravil: Kovu také koně! Ona se rozzářila a pravila: Jste podkovář — a napsala mi to do občanky. Tak jsem byl nějaký čas podkovářem.

Začátkem roku 2007, ke svým šedesátinám, jste vydal již zmiňovanou *Antologii Divoké víno*. Proč jste tak učinil? Co tím sledujete?

Já jsem si to nevydal, to vydal Slovart, respektive ředitel Juraj Hegart, a Národní knihovna, respektive Vlastimil Ježek. Kdybych si to vydal sám, nevážil bych si toho, protože dnes si může každý vydat kdejakou sračku. A proč jsem to udělal, to nevím. Asi z umanutosti, a protože se nedokážu svých původních myšlenek vzdát. Proto dodneška chovám koně, tlačím před sebou babyboxy, a proto také stále ještě vydávám *Divoké víno*. Když něco rozjedu, stojím za tím.

Odkdy máte PR agenturu a jaké jste měl zakázky?

Začal jsem s tím hned v roce 1990. Na podporu koní jsem založil akciovou společnost Dostihová stáj Petry Janů a vzápětí Dostihovou stáj Věry Martinové. Myslel jsem, že populární zpěvačky zpopularizují dostihy a chov anglických plnokrevníků. Petra Janů mi ovšem jednou řekla, že v životě nebyla na obrazovce tak často jako v souvislosti s koňmi... Staral jsem se řadu let o medializaci Věry Martinové a současně s ní i o tee tree oil. Přesvědčil jsem národ, že tee tree se hodí na všechno — i na podlahu. Dodnes mi ten olejíček voní. Měl jsem tu čest, že mi Svěrákovi svěřili reklamní kampaň *Kolji*. Pak jsem se staral o medializaci řady filmů — *Lotrando a Zubejda*, *Báječná léta pod psa*, *Kamenný most* a nakonec i o Hřebejkovy *Pelíšky*. Mám rád oblast vztahů a v současnosti se věnuju hlavně tomuhle ranku.

***Divoké víno*, jak jste řekl, vydáváte od roku 1964. Kdy jste začal chovat koně?**

Koně mám od roku 1971.

A babyboxy?

Asi od roku 2004.

A jak to vždycky začalo? Jak jste se vy, pražský dlouhovlasý beatnik, básník, dostal k takovým činnostem?

Nejsem ani jedno, ani druhé. Je sice pravda, že jsem nosil dlouhé vlasy, dlouhé vousy, ale ve skutečnosti jsem takový nebyl. To byly jen povrchní znaky protestu proti tehdejší době. A samozřejmě jsem chodil po ulici se strachem, že mě policie ostříhá. Byla to doba, ve které když někdo zlobil, policie ho ostříhala. Mně se to ale nikdy nestalo. Úplně mě ostříhali až ve vězení v Ruzyni, a to byl hodně divný pocit, na který se moc dobře pamatuji. Jak jsem nosil dlouho vousy, nemohl jsem si zvyknout na to, že se hrudníku dotýkám úplně oholenou bradou. To je moje nejživější vzpomínka z vězení.

A do vězení jste se dostal kdy a za co?

Počátkem roku 1972. Dostal jsem se tam za všechno: za *Divoké víno*, za tiskárnu, která v té době byla skutečně zcela ilegální, i za chov koní. Zatkli mě o víkendu, když jsme byli s dětmi pod stanem, a málem mi zastřelili dva štěkající psy: bernardýna a boxerku. Naštěstí jsem měl dobrého advokáta Vladimíra Bočkovského, který vždycky přišel k výsledku s nějakou dobrou lahví a pytlíkem kávy a říkal: To je pro vás, pane vyšetřovateli, ať se máte líp, přece se nějak domluvíme. Domlouval se s nimi tak dlouho, až mě za dva měsíce pustili a za další dva roky se to celé ztratilo do nenávratna. Trestní stíhání bylo zastaveno. Doktor Bočkovský, dej mu pámbu věčnou slávu, to byl muž, který dokázal všechno domluvit.

A jak jste se dostal ke koním?

Za to může můj dědeček Jaroslav Matyáš z Kladna, který řediteloval a učil na škole a taky mě vodil na kladenskou jízdárnu na Sletiště. V *Baladě o koních*, jak se jmenuje moje biografie, o Sletišti píši podrobně. Tam jsem seděl poprvé na koni, bělouši, jmenoval se Saliman. Později jsem si pořídil prvního koně a dnes jich mám, jak jsem to při ranním nástupu počítal, třicet.

S koňmi obchodujete?

Ne, chovám je a doslova rozdávám. Koně jsou totálně de mode a speciálně angličtí plnokrevníci. To jsou dostihoví koně. V osmdesátých letech jsem se živil chovem koní. A poměrně slušně. Dnes to nejde. Je to hluboce prodělečný podnik, ale je to moje rodina, můj úděl, a tak ho plním a budu plnit, dokud neumřou koně nebo já.

A jak jste se dostal k babyboxům?

Možná to vyplynulo z nějaké mé životní zkušenosti, ale ve skutečnosti jsou babyboxy historická záležitost. Vzpomeňme na Mojžíše, Plaváčka, Jeníčka a Mařenku. Rozdíl je v tom, že ve starém Římě to byla mramorová mísa, ve středověku u klášterů měli na mimina košíky a dnes je to klimatizovaný prostor s počítačem. To je jediný rozdíl. Ale ten název jsem vymyslel já.

A nevzpomenete si na ten moment, kdy vás to napadlo?

Ne, jen jedno vím určitě: když mě to napadlo, nevěděl jsem, že takové boxy ve světě existují. Všude jsou trochu jiné. Na Slovensku jsou třeba Hniezda záchrany vyrobená z inkubátorů, tedy velmi složité a podle mě zcela zbytečně. Dítě v takovém boxu je jen pár desítek vteřin. Když tam někdo něco odloží, spustí se alarm a dítě je vyzvednuto.

Dovolíte mi jednu intimní otázku: vám se něco podobného přihodilo?

Asi tak to bude. A možná to trochu souvisí i s tím chovem koní, přes něj jsem si uvědomil, jak je to složité, aby nejprve došlo ke koncepci, koncepcie rovná se početí, a pak se nějaké hříbě narodilo... To mě stálo vždy obrovské úsilí a celá řada klisen mi taky potratila. Asi proto mi přišlo líto, že někdo odhodí dítě jenom proto, že ho nechce. Samozřejmě dneska vím, že důvodů k odložení dítěte je mnoho, každý případ je úplně jiný...

Vraťme se k poezii: *Antologii Divoké víno* provázíte vzpomínkami nejen na tu dobu, kdy jste časopis vydávali, ale i na tvůrce, kteří s vámi spolupracovali. Co jste si při té práci uvědomil?

Privolával jsem si vzpomínky na dětství a mládí a přiznám se, že jsem z toho měl příjemné pocity. Docela rád vzpomínám na věci, které se udály před čtyřiceti lety. Na věci, které se odehrály před deseti či dvaceti lety raději nevzpomínám vůbec: ty jsou ještě živé. To, o čem v *Antologii* píši, je opravdu historie.

Na co z toho vzpomínáte nejraději?

Hlavně na to, že mladé holky měly o mě zájem a chtěly mě. Tenkrát mě neodstrkávaly a neřikaly: Vrať se do hrobu! Vzpomínky jsou hlavně o holkách a teprve pak o umění.

Byli jste něco jako čeští hippies?

Myslím, že jsme to slovo ani neznali. S beatniky jsme se seznámili, protože je přinesl Jiří Ostermann do pražské Violy, kde uváděl Lawrence Ferlinghettiho, Gregory Corsa, Jacka Kerouaka i Ginsberga. Když v roce 1965 přijel Allen Ginsberg do Prahy, už všichni věděli, kdo to je, a obdivovali jsme ho. Tehdy chodil po Praze a za ním vlál chvost obdivovatelů a obdivovatelek. Všichni, úplně všichni připravení mu podržet. Byla to báječná léta, a jak jeden spisovatel dodává: pod psa. Já říkám: Nesmělo se nic, ale mohlo se leccos.

Měli jste nějaké vzory?

Milovali jsme Robinsona Jefferse, ten byla pro nás modla. Moc vzorů jsme ale neměli, byli jsme neujasnění. Recitovali jsme zároveň Aragona a kohokoliv, kdo nám padnul pod ruku. Z českých osobností jsme neobdivovali nikoho. Hrabala jsem například já začal obdivovat až později.

Ani třeba Vladimír Holan vás neoslovil? Přece v tu dobu se ve Viole dávala jeho *Noc s Hamletem*...

Také později. Vladimír Holan mě jistě zaujal, navíc má pro mě obrovský význam, protože v srpnu 1968 mi do *Divokého vína* prostřednictvím Vladimíra Justla poslal básničku s názvem „Nepřátelům“. Samozřejmě jsme ji otiskli. I osobně byl pro mě důležitý, protože jsem tehdy bydlel v Praze na Kampě a kolem domu, kde bydlel s Janem Werichem, jsem denně chodil, a protože měl byt v přízemí, po Jiřím Voskocovi, tak jsem si představoval, že ho jednou za oknem uvidím. To se mi ale nikdy nepodařilo, viděl jsem vždy jen jeho dva jezevčíky.

Spolupracoval jste s velkým množstvím lidí, kteří se později různě vyhraňovali a někteří se stali dokonce velmi výraznými umělci. Kdo z nich vám nejvíc uvízl v paměti?

Pro mě je nejvýznamnější a nejdůležitější ze všech autorů *Divokého vína* Ladislav Landa. To je velká postava. Už velmi mladý psal dobré básničky a taky velmi mladý zemřel: bylo mu šestnáct a půl. Je to pro mě osobnost číslo jedna. To, co psal, je opravdu literatura, a ne nějaké lepení písmenek. Naposled jsem ho potkal v roce 1965 krátce před smrtí v Radlicích, kam jsem jezdil za slečnou. Láďa tam bydlel ve škole, kde jeho rodiče školníkovali. Za týden po tom setkání už nepřišel do našeho Klubu poezie, kde jsme se pravidelně jednou týdně

scházeli. Zemřel přesně tři měsíce po smrti Václava Hraběte. Řekl bych, že Landa je pro mě dokonce o milimetr výš než Hrabě.

Pamatujete si nějakou jeho báseň?

Jistě, pamatuju si jich několik nazpaměť. Tahle není nejlepší, ale mám ji nejraději.

Zpěv sirén v Ústí nad Orlicí

Chce se mi brečet když vidím fotry
z továren chrastit bandaskama s bryndou
nasedat na kola s čepicí v ksichtě a pak
po malý šutrátý silnici šlapat domů

Stojím vedle škarpy vočurávám trpkou
zaprášenou blumu a vy se na mě díváte
a myslíte si vandrák a jedete domů
ke třem dětem Azorovi prdelatý manželce
a čtyřem stěnám

Stojím tu vandrák a vy sedíte doma u večěře
s lžící v bramboračce a kecáte Dneska povídal
vedoucí Představ si to Znalas toho nojo a děti vám
rostou pod rukama už jsou skoro na umření

Ležím tu v seně vandrák s místní fešandou
a vzpomínám na vás jak doma výráte na
televizi a potom zívnete a spíte

Ráno mě budí mlha a seno v uchu
a siréna ve dvě oddrkotá vaši
bandasku s hnědým škraloupem a druhej
den je zase oddrkotá denně dál a dál

Stojím tu vandrák řeknete si ve škarpě
s trpkou blumou v puse a ošoupanejma nohama
a marně čekám na váš příjezd
ač je ráno a vy ne a ne přijet je
k zoufání směji se na vás kysele jako
angrešt a vy nic ticho bude asi neděle

Kdy jste začal *Divoké víno* znovu vydávat?

V roce 2002, a může za to trochu také Ladislav Landa. Nakladatelství Bystrov a synové mu vydalo v roce 1998 knížku *Malá slabost v kolenou* a Vladimír Bystrov v doslovu napsal, že „*Divoké víno* je dodnes žádným podobným časopisem nepřekonané“. To byl jeden z důvodů, který mě přivedl k tomu ho vydávat. Druhý důvod byl internet. Dnes mám kolem dvou set návštěvníků na webu za den. Jenom se obávám, jestli to nejsou všechno básníci *Divokého vína* kontrolující, zda jsou ještě „básníky“. Na začátku, v roce 2002, bylo čtenářů pět denně.

Na koho vzpomínáte z kreslířů a fotografů?

Tak to jsou především fotografové Pavel Hudec Ahasver a Pavel Jasanský. Hudec Ahasver je dnes klasik, lidé si asi vzpomenou na stařenku vyzdobenou kopretinami, na tom snímku je jeho vlastní babička. Všimněte si, že má Pavel stejný nos jako ona: malinko rozmáčknutý a do strany. Pro *Divoké víno* dokonce Pavel napsal text „Smrt pro Čabákovou“, ač normálně nepsal, a to je jméno té babičky. Na titulu *Antologie* jsou jeho fotografie se sochařkou Leou Vivot, tehdy modelkou z Akademie výtvarných umění, která je ve světě známá, žije střídavě v Mexiku nebo v Kanadě a v Praze má sedm odlitých bronzových plastik. Pavel Jasanský byl pro mě zase důležitý hlavně proto, že kromě fotografií dal *Divokému vínu* novou grafickou úpravu, a taky jsem si od něj koupil svoje první auto Aero 662, dal jsem mu za ně pět tisíc korun.

A z kreslířů...

...s námi spolupracoval Standa Holý, Vladimír Renčín, Miroslav Barták, Vladimír Jiránek, Honza Vyčítal, jednorázově portrétoval celou redakci Mirek Haďák...

To stačí, víc dobrých kreslířů jsme skoro tenkrát neměli. Jak jste je přivedl do redakce?

Vždyť si to pamatujete, to byla taková doba: všichni jsme chodili do stejných hospod, všichni jsme se měli rádi, všichni jsme se znali, všichni jsme měli stejné holky a tak nějak to všechno šlo samo...

HOST, 2007, roč. XXIII, č. 5, s. 44-49